

Received: August 11, 2024

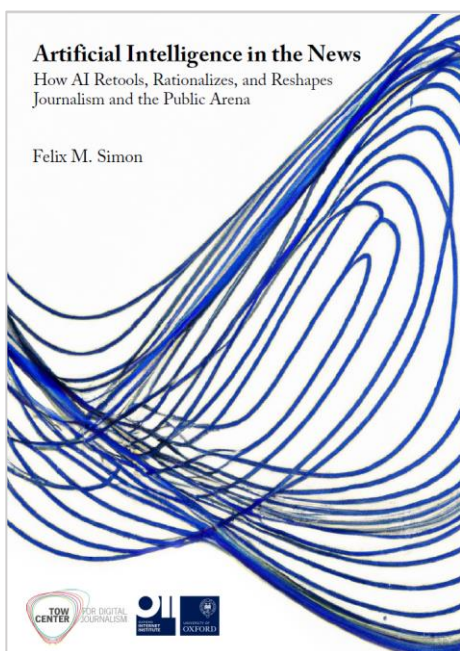
Revised: October 29, 2024

Accepted: December 27, 2024

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

มนวิภา วรจุจिरะ (Monwipa Wongrujira)*

E-mail: monwipa.won@stou.ac.th

ชื่อเรื่อง : Artificial Intelligence in the News: How AI Retools, Rationalizes, and Reshapes Journalism and the Public Arena

ผู้แต่ง : Felix M. Simon

ปีที่พิมพ์ : 2024

จำนวนหน้า : 46 pages

สำนักพิมพ์ : Tow Center for Digital Journalism, Columbia University

บทนำ

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีมานานหลายทศวรรษ แต่การเข้าถึงและใช้ AI โดยสาธารณชนทั่วไป ในรูปแบบที่ AI สามารถสร้างสรรค์ผลงานให้ได้อย่างใกล้เคียงมนุษย์ หรือ ปัญญาประดิษฐ์นักสร้าง (Generative AI) เป็นที่แพร่หลายในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะเมื่อบริษัท Open AI ได้ประกาศเปิดให้บริการ ChatGPT ในปลายปี 2565 ที่ให้สาธารณชนทั่วไปทดลองใช้งาน ก็สร้างความตื่นตัวให้กับผู้คนทั่วโลก ปรากฏว่ามีจำนวนผู้ใช้งานทะลุ 100 ล้านคนต่อเดือน ภายในเวลาเพียง 2 เดือนหลังจากเปิดตัว แอปทุกวงการเกิดความตื่นตัวในการทดลองใช้ AI ดังกล่าวกันอย่างหลากหลายและกว้างขวาง ผลการตอบรับ

*รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(Associate Professor, School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University)

แม้จะมีทั้งเชิงบวกและลบ กล่าวคือ การรับรู้ถึงประโยชน์ และความง่ายในการใช้งานที่คล้ายกับการสนทนากับคน แต่ก็ยังมีข้อผิดพลาดเรื่องผลลัพธ์ของคำตอบที่ส่วนใหญ่กล่าวว่า “มั่ว” หรือ อาการหลอน (hallucination)

อันที่จริงการใช้ AI ในวงการวารสารศาสตร์ (Journalism) ในต่างประเทศมีมานานหลายสิบปี สำนักข่าว AP ใช้ AI ในการทำงานตรวจสอบความถูกต้อง (Fact checking) หรือใช้ถอดเทปเสียงเป็นข้อความ และพัฒนาไปสู่การใช้ AI ช่วยเขียนข่าวง่าย ๆ ที่มีรูปแบบชัดเจน เช่น ข่าวรายงานผลประกอบการบริษัทที่จะบอกตัวเลขกำไร/ขาดทุน และเหตุผลประกอบ และการรายงานข่าวผลการแข่งขันกีฬา ซึ่งในประเทศไทยจะพบว่าสำนักข่าวต่างๆ ได้พัฒนาและปรับใช้ AI กับกระบวนการทำงานข่าวในระดับมากขึ้นออกไป เช่น ผู้ประกาศข่าว AI ของสำนักข่าวเนชั่น การใช้ AI อ่านข่าวให้ฟังบนเว็บข่าว (text to speech) การใช้ AI ถอดเทปเสียงเป็นข้อความ หรือแปลและสรุปข่าวต่างประเทศ เป็นต้น

หนังสือเรื่อง Artificial Intelligence in the News: How AI Retools, Rationalizes, and Reshapes Journalism and the Public Arena ของ Felix M. Simon เป็นเอกสารที่มาจากงานวิจัยที่เขาสำรวจผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต่องานข่าวและงานด้านวารสารศาสตร์ โดยศึกษาว่า AI สร้างการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการผลิต การเผยแพร่งานวารสารศาสตร์ และวาทกรรมสาธารณะได้อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนองค์กรข่าวด้วย AI ในซึ่งรวมถึงประเด็นปัญหาที่ยังเป็นคำถามในเรื่องประสิทธิภาพของมัน ตลอดจนบทบาทของบริษัทผู้พัฒนาแพลตฟอร์มสื่อและปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งเป็นผู้เล่นสำคัญในการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์สื่อปัจจุบัน หนังสือ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน โดยส่วนแรกเป็นการเกริ่นนำที่ไปที่ไปและเป้าหมายของการศึกษาวิจัยนี้ตลอดจนวิธีการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้เขียนได้สัมภาษณ์คนทำงานในแวดวงวารสารศาสตร์กว่า 134 คนจาก 35 องค์กรข่าวในสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และเยอรมนี ส่วนที่ 2-4 ประกอบด้วยเนื้อหา 3 บท ได้แก่ บทที่ 1 กล่าวถึง AI ในกระบวนการทำงานและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร บทที่ 2 เป็นเรื่องบทบาทของบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มที่มีส่วนสำคัญในการปรับใช้ AI ในงานข่าว และ บทที่ 3 เป็นการพยายามหาคำตอบว่าในท้ายที่สุดการใช้ AI นั้นเอื้อประโยชน์อย่างไร หรือตอบสนองผลประโยชน์ของใครกันแน่ สำนักขานายทุน เจ้าของแพลตฟอร์ม หรือประโยชน์แก่สาธารณชน

บทที่ 1 AI in the News: Reshaping Production and Distribution?

ในบทนี้ได้อธิบายถึงแรงจูงใจในการนำ AI เข้ามาใช้ในองค์กรข่าวอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความกดดันจากตลาด ประเด็นปัญหาโดยเฉพาะต้นทุนในอุตสาหกรรมการผลิตข่าว และการแข่งขันสูง รวมถึงความไม่แน่นอนเกี่ยวกับอนาคตของ AI โดยองค์กรข่าวต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมและการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ด้วย สำหรับการปรับใช้ AI ในกระบวนการผลิตและการกระจายข่าวนั้นมีหลากหลาย เช่น การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งเดิมมักใช้ search engine ทั่วไปอย่าง Google ก็จะมี AI มาช่วยในการรวบรวมและสรุปข้อมูลให้

การวิเคราะห์แนวโน้มของผู้ชม หรือ audience analysis ที่จะต้องใช้ฐานข้อมูลผู้เข้าชมเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์มาเป็นประโยชน์ทำให้องค์กรสื่อสามารถปรับแต่งเนื้อหาให้สนองความสนใจของผู้ชมได้ดียิ่งขึ้น การนำ AI มาช่วยในการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายซึ่งทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น การเขียนหรือปรับแต่งเนื้อหาหรือแม้กระทั่งภาพกราฟิกสำหรับแพลตฟอร์มต่าง ๆ เป็นต้น แม้ว่าจะมีคนมองว่า AI เป็น “ยาครอบจักรวาล” แต่การใช้งานที่มีประโยชน์มากที่สุดมักจะเป็นงานที่ธรรมดาและไม่ซับซ้อน ในบทนี้ยังชี้ให้เห็นว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานข่าวนั้นขึ้นอยู่กับบริบทและประเภทของงาน และอาจถูกจำกัดโดยปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความไม่น่าเชื่อถือของผลลัพธ์จาก AI และความกังวลเกี่ยวกับความเสียหายต่อชื่อเสียงขององค์กรสื่อจากข้อมูลนำมาใช้ซึ่งอาจมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ ยังสะท้อนถึงการที่ AI ส่งผลกระทบต่อการทำงานในวงการข่าว โดยการทำให้กระบวนการทำงานที่เคยพึ่งพาความรู้สึกของมนุษย์ถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนยังมองว่า AI เป็นเพียงเครื่องมือช่วยในการทำงานไม่ใช่สิ่งทดแทนการเป็นมนุษย์โดยเฉพาะบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม

บทที่ 2 Platform Companies and AI in the News

บทนี้เป็นการสำรวจบทบาทของบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มในอุตสาหกรรมข่าวและการใช้ AI ผู้เขียนพบว่าองค์กรข่าวพึ่งพาแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Google และ Facebook ในการเข้าถึงผู้ชมและกระจายเนื้อหาข่าวสารต่าง ๆ แพลตฟอร์มเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้นักข่าวเข้าถึงผู้ชมได้มากขึ้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อการไหลของข้อมูลและความสนใจในข่าวสารของสาธารณชนอีกด้วย โดยบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและใช้ AI ทั้งการลงทุนด้าน AI ทีมงานที่เชี่ยวชาญพัฒนาเทคโนโลยี AI ที่สามารถนำไปใช้ในหลายด้าน เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ใช้ การปรับแต่งเนื้อหา และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น Google มีการพัฒนา Gemini หรือ Microsoft ที่มีการพัฒนา Copilot ซึ่งเป็น AI ในแบบรู้งสร้าง (Generative AI) อย่างไรก็ตามการพัฒนาที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมข่าว ทำให้ต้องนำเสนอเนื้อหาที่ถูกปรับแต่งให้เหมาะสมกับผู้ชม และการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมข่าว เช่น การขาดแคลนรายได้ และการเชื่อมต่อกับผู้ชม โดยการพึ่งพาแพลตฟอร์มเหล่านี้อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในวิธีการทำงานขององค์กรข่าวและการตอบสนองความต้องการของผู้ชมในยุคดิจิทัล แม้การใช้ AI จะช่วยให้องค์กรข่าวสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้บริโภคและความต้องการของตลาด แต่ก็มีส่วนทำให้ลดบทบาทการทำหน้าที่ตรวจสอบสังคมและเป็นเวทีสำหรับสาธารณชน

บทที่ 3 Drawing the Loose Ends Together

บทนี้ตั้งคำถามว่าใครเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการนำ AI มาใช้ในงานข่าว โดยชี้ให้เห็นว่าการใช้ AI อาจไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของสื่อมวลชนหรือผู้ชมเสมอไป ในทางกลับกันอาจเป็นผลประโยชน์ของบริษัท

เจ้าของแพลตฟอร์มที่มีอำนาจมากขึ้นในระบบข้อมูล สำนักข่าวต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งภายใน (เช่น มุมมองที่แตกต่างกันระหว่างผู้บริหารองค์กรข่าวกับนักข่าวในเรื่องการนำ AI มาทดแทนงาน) และภายนอก (เช่น การแข่งขันกับบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม) ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งในการใช้ AI และการตัดสินใจเกี่ยวกับทิศทางขององค์กรข่าวในอนาคต การที่บริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มมีการพัฒนาการใช้ AI ทำให้สำนักข่าวเริ่มกังวลว่าแพลตฟอร์มจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการควบคุมทิศทางข่าวขององค์กร ซึ่งอาจทำให้นักข่าวมีความเสี่ยง เช่น การขึ้นราคาค่าบริการและการเปลี่ยนแปลงนโยบายของบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์มที่สำนักข่าวต่างต้องอาศัยพึ่งพิง เป็นต้น นอกจากนี้ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นถึงกังวลในความโปร่งใสของระบบ AI ที่อาจทำให้เกิดอคติหรือข้อผิดพลาดในเนื้อหาข่าว ดังนั้นอนาคตของอุตสาหกรรมข่าวจะขึ้นอยู่กับ การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมข้อมูลและการใช้ AI โดยองค์กรข่าวจะต้องพิจารณาว่าจะรักษาความเป็นอิสระในการทำหน้าที่สื่อมวลชนและความสามารถในการให้บริการข่าวสารที่มีคุณภาพได้อย่างไรในขณะที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากบริษัทเจ้าของแพลตฟอร์ม

บทสรุป

หนังสือเล่มนี้แม้จะเป็นการเขียนที่นำมาจากการทำงานวิจัย แต่ชี้ให้เห็นถึงความซับซ้อนและความท้าทายที่เกิดจากการนำ AI มาใช้ในอุตสาหกรรมข่าว และกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคมและระบบข้อมูลสาธารณะในอนาคต โดยเฉพาะเมื่อเกิดโมเดล AI ขนาดใหญ่ เช่น ChatGPT, Gemini, Copilot, Claude เป็นต้น ได้สร้างความสนใจและการถกเถียงเกี่ยวกับความสามารถของ AI ในการผลิตเนื้อหาข่าว อย่างไรก็ตามเราควรตั้งคำถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ AI ใช้ในการสร้างสรรค์เนื้อหา รวมถึงความสามารถในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด นอกจากนี้การใช้ AI ช่วยสร้างสรรค์เนื้อหายังประเด็นถกเถียงเรื่องปัญหาลิขสิทธิ์และความรับผิดชอบในกรณีที่เนื้อหาเหล่านั้นผิดพลาดหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญในกระบวนการข่าว เพราะจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือซึ่งเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรข่าว หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะสมที่จะเป็นเอกสารสำหรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และเหมาะกับการอ่านและนำมาถกเถียงอภิปรายในวงวิชาการด้านวารสารศาสตร์

บรรณานุกรม

Simon, F. M. (2024). *Artificial Intelligence in the News: How AI Retools, Rationalizes, and Reshapes Journalism and the Public Arena*. Tow Center for Digital Journalism, Columbia University.